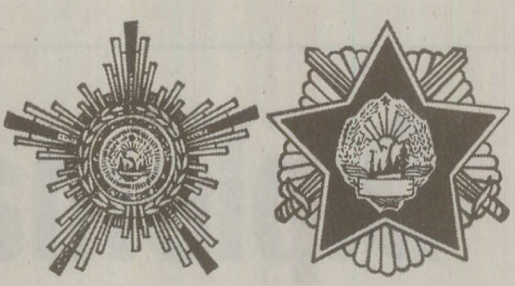

Știința

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 - ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 64 | Sâmbătă, 14 martie 2009 - Marți, 14 martie 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

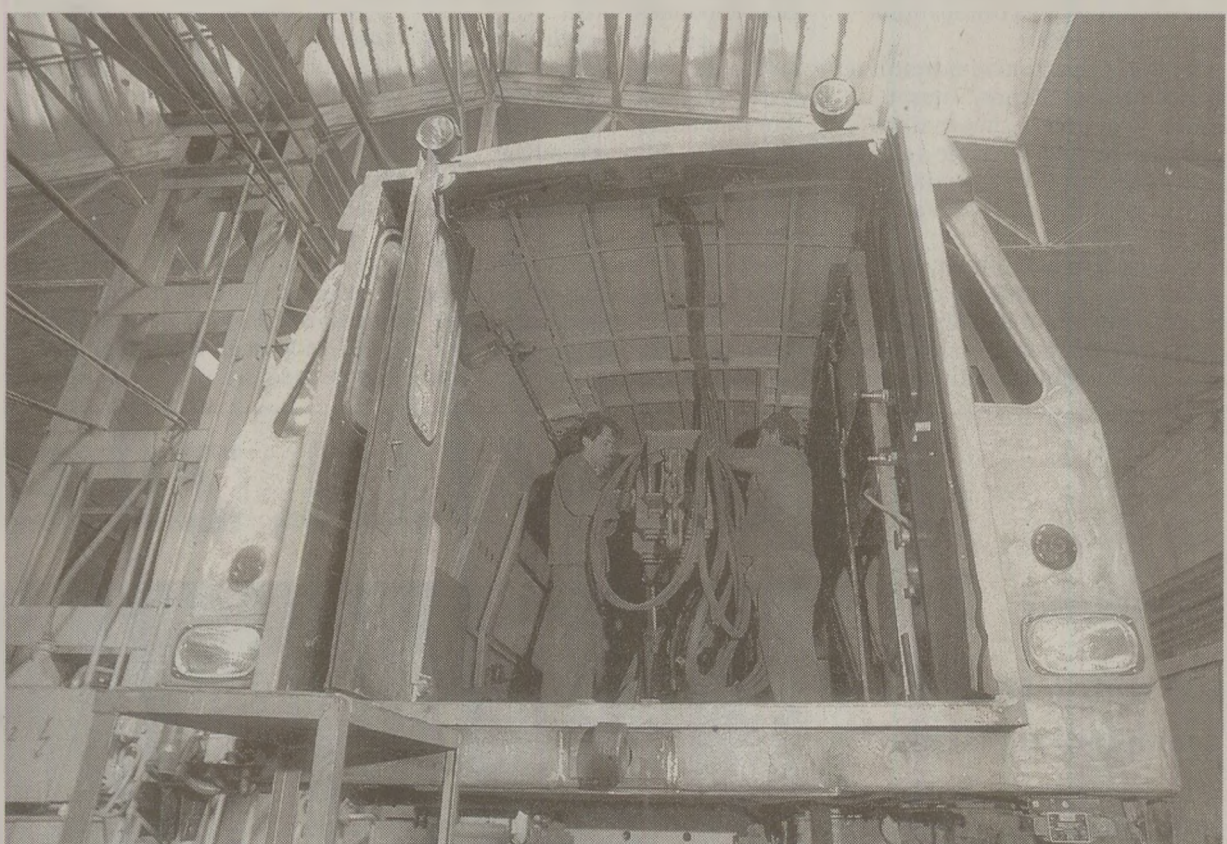
LA ARAD, UN VAGON ȘI JUMĂTATE PE SCHIMB

Ultimul an de comunism a fost cel mai prolific în activitatea întreprinderii de Vagoane din Arad (IVA). Era compusă din două secții: una specializată în vagoane de marfă, cealaltă în vagoane de călători.

Întreprinderea era vestită pentru trei lucruri: asigurarea întregului export de vagoane al României către statele din fostul bloc comunist, Asia și Africa; a realizat trenul președintelui Nicolae Ceaușescu; a fost locul unde s-au fabricat vagoanele de metrou puse în circulație pe magistrala Capitalei. Metrourile se fabricau tocmai la Arad, pentru că IVA era singura întreprindere din țară care realizase până atunci vagoane de călători. În plus avea și un institut de proiectări și cercetări foarte puternic, unic în țară. Erau obiective importante, care au determinat autoritățile comuniste să declare IVA ca fiind întreprindere de interes național, iar liniile tehnologice de la Arad erau considerate secrete de stat și păzite cu strânicie. De aceea, nu trecea săptămână ca prim-secretarul județului să nu vină în inspecție. Într-o vreme își începea chiar săptămâna IVA, cerând rapoarte pe care apoi le trimitea mai departe la București. Autoritățile trebuiau să se convingă că nu apar sincope de aprovizionare și de execuție în domeniul bănos al pregătirii infrastructurii pentru căile ferate. Când întreprinderea avea de executat comenzi speciale, prim-secretarul venea chiar și de trei ori pe săptămână să fie informat asupra stadiului de implementare a proiectului.

Ceaușescu conducea metroul la inaugurările magistralelor

Întrebarea (pe care cei care stabileau planul nu și-o puneau niciodată) este: cum reușeau muncitorii să se încadreze în cerințe și să se autodepășească permanent? Reteta pe care comunistii o aplicau în realizarea planului era extrem de simplă, cu ingrediente aplicabile nu numai la Arad, ci în întreaga industrie națională, descrisă astfel de ziarul județean Flacăra roșie: „O

Întreprinderea de Vagoane Arad era „frunțasă pe ramură” în anul 1989. Aici s-au construit vagoanele pentru metroul bucureștean, precum și trenul lui Nicolae Ceaușescu FOTO: AGERPRES

bună organizare a muncii, prin faptul că muncitorii care alcătuiesc formația sunt specializați pe tipuri de operații tehnologice - specializare care se va adânci în cursul acestui an -, prin înaltul nivel al pregătirii profesionale - pregătire care va fi perfecționată în continuare și, în fine, dar nu în ultimul rând, prin folosirea eficientă a timpului de lucru, prin dăruirea în muncă de care dau dovadă încă din prima zi de lucru a anului în curs toți muncitorii - toate acestea conducând constant la creșterea productivității muncii, care constituie un obiectiv prioritar al acestei formații de lucru, un alt obiectiv, la fel de important, urmând să-l constituie, între altele, asigurarea unui nivel tehnic și calitativ superior”.

Ioan Bele a fost șeful Secției Vagoane speciale și metroul la IVA. A lucrat în fabrică din anul 1980 până în 1993, când a trecut în învățământ, iar acum este profesor la Universi-

tatea „Aurel Vlaicu” din Arad. Inginerul își amintește că primele prototipuri pentru metroul bucureștean s-au realizat la fabrică chiar cu câteva luni înaintea angajării sale în anul 1979.

În acel an s-a și inaugurat în București primul tronson al magistralei 1, cu 12 rame de metrou realizate la Arad (o ramă este o garnitură formată din două vagoane). Ceaușescu personal stătea în cabina metroului la fiecare tronson inaugurat. Ramele au fost fabricate și proiectate la IVA, în cadrul centrului de proiectare și cercetare, un centru pe care comunistii l-au construit special pentru IVA și care era o clădire de birouri cu nouă etaje, plată cu un mozaic care reprezintă aspecte ale luptei comuniste. Era una dintre cele mai înalte clădiri ale Aradului, care, din cauza culorii sale, a primit denumirea de Casa Albă. Avea, iată, și România o Casă Albă cu care se mândrea...

Un centru de proiectări pentru întreaga țară

Inginerul Bele își amintește că proiectul schemelor electrice ale vagoanelor a fost realizat de întreprinderea Metroul București. Acesta a fost pus în aplicare de către un grup de ingineri specialiști în tracțiune electrică.

O dată cu avansarea lucrărilor de realizare a tunelurilor și a celorlalte magistrale s-a continuat fabricarea ramelor de metrou în Arad. Au fost necesare o serie de importuri obținute numai până în 1986, iar după 1986 realizate integral pe orizontală de industria românească - ceea ce era un extrem de important succes, pentru că practic însemna independența economică a acestei ramuri industriale față de furnizorii externi.

(Continuare în pag. a III-a)

Nicolae Ceaușescu și licențele militare sovietice

În primăvara anului 1989, armata și industria românească de apărare erau subordonate complet lui Nicolae Ceaușescu, situația fiind în concordanță cu intențiile exprimate public de liderul PCR în anul 1969. „Comanda Forțelor Armate nu poate fi exercitată de nici un organ din afară - declara atunci Nicolae Ceaușescu; acesta constituie un atribut suveran al conducerii partidului și statului nostru”. Practic, la momentul respectiv, stalinismul de tip ceaușist se contura ca o soluție salvatoare pentru poporul român, în condițiile amplificării presiunilor politice, economice și militare ale Moscovei asupra regimului de la București.

Cu toate că relațiile cu URSS erau tensionate, Nicolae Ceaușescu a fost de acord cu importarea de licențe militare sovietice pentru industria românească de apărare și utilizarea lor pentru fabricarea de armament, muniții și tehnică de luptă. Produsele respective au fost destinate atât ar-

matei române, cât și exportului în statele membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia (în special în URSS și RDG), precum și în alte țări. Autoritățile de la București au încercat astfel să reducă deficitul înregistrat în schimbulul comercial cu URSS și să obțină fonduri valutare pentru dezvoltarea economiei naționale.

Din documentele românești existente în arhive se cunoaște faptul că o serie de discuții între cele două părți au avut loc atât la 29 mai 1970 la Moscova, între Ion Gheorghe Maurer și Aleksei Kosighin, cât și în perioada 20-24 octombrie 1970, tot în capitala URSS, între reprezentanții Comitetelor de Stat ale Planificării din cele două state. În cursul tratativelor, reprezentanții URSS și-au exprimat acordul de principiu pentru furnizarea documentației tehnice necesare fabricării în România, sub licență sovietică, a transportorului blindat BTR-60 PB (TAB-71), a buldozerului de tanc BTU-55, a rachetei antitanc diri-

matei „Maliutka”, a mitralierelor cal. 7,62 mm tip PKS și PKT, a mitralierei cal. 14,5 mm tip KPVT, a tunului „GROM” cu țevă lăisă (aruncătorul de grenade antitanc SPG-9 D) și a munițiilor folosite de acesta etc.

Livrarea documentelor respective urma să fie realizată într-un interval de 2-12 luni (în funcție de complexitatea produsului solicitat). România trebuia să plătească doar cheltuielile făcute de partea sovietică pentru multiplicarea documentației. Autoritățile române puteau utiliza în mod gratuit licențele de fabricație primite, dar nu aveau dreptul să exporte „produsele fabricate după documentație sovietică în țările socialiste din afara Tratatului de la Varșovia și nici în țările în curs de dezvoltare, în înzestrarea armatelor cărora se află tehnică similară (...) pentru fiecare caz în parte urmează ca partea română să-l solicite (Uniunii Sovietice - n.r.) acordul”.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

14 martie (marți)

Soarele a răsărit la 6:30, a apus la 18:20

Luna a răsărit la 10:08, a apus la 2:02

Sărbătoare creștină

Cuviosul Benedict din Nursia; Sfântul Mucenic Alexandru din Pidna (Zi aliturică)

S-a întâmplat la

14 martie 1989

● În capitala Austriei a avut loc Reuniunea Biroului Federației Internaționale a Rezistenților (FIR), care a analizat acțiunile Federației împotriva manifestărilor neofasciste și neomazismului, precum și sarcinile ce-i reveneau în lupta pentru pace și dezarmare. Din țara noastră a participat gl. lt. (r) Neagu Andrei, președintele Comitetului Foștilor Luptători și Veterani de Război împotriva Fascismului, vicepreședinte al FIR.

● La Viena a avut loc o nouă întâlnire în cadrul consultărilor statelor membre ale Tratatului de la Varșovia și a țărilor NATO în legătură cu tratativele ce aveau să urmeze privind reducerea forțelor armate și a armamentelor convenționale în Europa.

● Din localitatea Waren (districtul Neubrandenburg - RD Germană) au fost retrase ultimele trupe ale unităților de rachete SS-12 cu rază mai scurtă de acțiune, aparținând grupului forțelor armate sovietice - informația agenția ADN. Clădirile și instalațiile bazei militare urmau a fi transformate în stațiune de odihnă, adăuga agenția.

Romona VINTILĂ

DIN BANCOTECA „EPOCII DE AUR”

„La belle époque: labele «poc»”

Anul 1989 era un an de excepție sau, ca să folosim limbajul consacrat al „Epoicii”, „un an cu profunde, majore semnificații în viața comunistilor și a întregului nostru popor”. Era anul Congresului al XIV-lea al partidului, anul în care România urma să-și achite integral datoria externă. Lui 1989 îi urma 1990, marcând împlinirea a 25 de ani de la „istoricul Congres al IX-lea, care l-a ales în fruntea partidului pe Tovarășul Nicolae Ceaușescu, inaugurând cea mai luminoasă epocă din istoria multimilenară a patriei și pe care, cu legitimă mândrie și aleasă recunoștință, o numim «Epoca Nicolae Ceaușescu»”.

În paralel cu acest folclor oficial - și, bineînțeles, cu o mare putere și, mai ales, imposibil de oprit în contagiune - înflorirea folclorului subversiv. Din Bancoteca Epocii de Aur am ales pentru ediția de azi două anecdote consacrate aceleiași teme: definirea perioadei istorice inaugurate de Congresul al IX-lea al PCR.

1. De ce e „La Belle...poque”? La clasa I B a venit inspecția de la județ. Tovarășii vor să verifice cum se realizează ridicarea nivelului politico-ideologic al copiilor încă de la cea mai fragedă vârstă. Învățătoarea intră în clasă emoționată:

- Copii, astăzi trebuie să căutăm împreună un nume nou pentru epoca istorică pe care o trăim sub cetezătoarea și eroica îndrumare a Tovarășului Nicolae Ceaușescu. Dar vreau să nu mai folosim doar denumirea „Epoca de Aur”. Încercați să compuneți voi o altă definiție. Haideți, cine vrea să ne spună la ce definiție s-a gândit?

Urmează momente de tăcere apăsătoare. Din fundul sălii începe să se agite repetentul clasei, elevul Bulă. Învățătoarea, după ce s-a făcut o vreme că nu îl observă, trebuie să îl lase să vorbească.

- Târșă, epoca noastră se poate numi Labelepoc!

Descumpănită, învățătoarea întreabă:

- Frumoasă expresie, dragă Bulă, dar cum ai găsit tocmai această formulare? Te-ai gândit în înflorirea artelor, a culturii, la marile creații ale „Omului nou”?

- Nu m-am gândit deloc la asta. Așa ne-a învățat tovarășul milițian care păzea coloana pe traseu la vizita Tovarășului și a Tovarășei.

- Vrei să spui că tovarășul milițian v-a vorbit despre „La Belle...poque”? Povestește-ne și noua.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Imaginea unei cozi la carne de porc

Vă trimis o copie după scrisoarea tatălui meu, Marau Alexandru, fost cadru didactic în comuna Dirlos - jud. Sibiu (pe atunci avea 72 de ani, acum nu mai este) ca măturie pentru anii în care poporul român a fost umilit și adus la statutul de animale infometate. Acum, ceva despre mine: singurul moment din viața mea când am simțit umilința a fost atunci când, prin Biserica, am primit un pachet cu alimente din Germania. După bucuria firească la vederea pachetelor cu făină, zahăr, orez, a conservelor de tot felul, am izbucnit într-un plâns nervos, nestăpănit, simțind umilința și deznașdejdea. Chiar așa am ajuns noi, românii, să primim pomană de la străini? N-o să uit niciodată acel moment de revoltă și neputință. Și alt episod de neuitat. Stăteam lângă biroul unei kolege uitându-mă, absent, cum mănâncă cașcaval. Am simțit că, dacă nu mănânc și eu o bucătică, cad de pe picioare, m-a cuprins un soi de slăbiciune, leșin.

M-am așezat repede pe scaunul meu, mi-am revenit. Am realizat că de nevoie de calciu are organismul meu, că e de slăbit și l-am urât din toată ființa mea pe Ceaușescu.

Ce să vă mai spun? Că am avut perioade când spălăm vasele cu săpun „Cheia”, pentru că nu găseam detergenți, că am văzut cum în fața brutăriei din Zărnești se descărcau sacii cu „făină” pentru animale, tărăz probabil, pentru că era tipărit capul de bou pe ambalaj, că nu mai puteam înghiți acea pâine neagră, acra, ce mă ustura pe gât, că mănăcam fasole și cartofi invariabil, că, după Revoluție, am mănăcat la o masă o jumătate de pachet de 200 grame de unt și cum păram căde o pulpă de carne de porc, înăsând-o în frigider, dorind să recuperez tot ce-am pierdut în ultimii ani de ceaușism... Iată un fragment din scrisoarea tatălui meu.

(Continuare în pag. a II-a)

CARICATURA ZILEI

JURNALE PERSONALE

14 MARTIE

Recuperat unele dintre caiete. Recitit, nu fără uimire, note din anii '50, uneori plătuc surprins, alteori... Dacă așa avea timp să le transcriu, fără a le modifica însă. Cel mult, ici-acolo, strict stilistic. - Peter se întreabă dacă în noua situație se va putea călători în vară. Dar cine știe ce va fi până în vară!? S-ar putea să fim în pragul unor mari răsturnări, după cum la fel de posibil ca totul să fie tratat simplu, accident. Depinde de dimensiunea icebergului. În ce mă privește, toate reflecțiile făcute, începe să-mi fie totuși: mă încreditez voi! Celui de Sus. Dacă nu mi se va da drumul, am ce să fac. - La potenza, un colocuț Marin Sorescu (organizat de Caragiani), la care poetul n-a putut participa. Nu l-au lăsat? - Ascultat un interviu al lui Gheorghe Apostol, la „Voice of America”, de o duritate în ton fără precedent. „Individual asta...” ș.a. Întrebat dacă, după toate, nu se teme să se întoarcă în țară, replică tăios, pe un ton de Mitică: „Nu mi-e frică, dom'le!”. Zice că vrea să moară cu capul sus, cum a trăit.

(Continuare în pag. a II-a)

Diplomații erau obraznici cu milițienii de la Circulație

Ministerul de Interne Inspectoratul Municipaliului București

Notă

Cu abaterile săvârșite de autoturismele din grupa CD și TC Cadrele serviciului circulație, conform ordinului conducerii Inspectoratului General al Miliției, au continuat să supraviețuiască modul cum autovehiculele înmatriculate la grupele CD, TC respectă normele rutiere.

Cu această ocazie, s-a stabilit că majoritatea conducătorilor acestor autovehicule respectă regulile de circulație și se conformează semnelor și semnalelor făcute de agenții de circulație. Cu toate acestea, zilnic, se constată situații când funcționarii ai ambasadelor sau ai reprezentanțelor diplomatice acreditate în țara noastră comit abateri de la normele rutiere, periclitând siguranța sau îngreunând traficul rutier. Un aspect deosebit îl constituie faptul că, în momentul când aceste

persoane sunt invitate să se conformeze regulilor stabilite, acestea au o atitudine refractară și nu de puține ori jignitoare la adresa cadrelor de miliție.

Exemple:

● CD nr. 595 - marca Ford Esconi, a fost condus în ziua de 30 aprilie 1988 de Papanicolau Nicolae, atașat al Ambasadei Elene la București. Acesta, fiind invitat de ofițerul pe asigurarea măsurilor pe linie de circulație la Sala Palatului RSR, unde avea loc o acțiune politică, să părăsească zona, a refuzat categoric, jignind lucrătorul de miliție și alte persoane care au asistat la discuție.

● CD nr. 1288 - marca Volvo, aparține lui Pereyron Alain, atașat al Ambasadei Franței. Acesta, în ziua de 22 aprilie 1988, nu a respectat semnalul de deviere a traficului, intrând pe un traseu interzis, pe care urma să se deplaseze conducerea superioară de partid și de stat.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Produsele industriei românești au fost „scoase în lume” în cadrul Expoziției de la Bruxelles (Belgia). Schimbări în rândul Corpului Diplomatic acreditat la București - ambasadorul Albaniei urma să plece, cel al Australiei își oficializa statutul. Hotelierii din județul Constanța pregăteau deja sezonul estival.

România, la Expoziția internațională de la Bruxelles

Țările din Benelux (Belgia, Olanda, Luxemburg) au organizat la Bruxelles o expoziție internațională, unde România a participat cu produse din domeniile industriei ușoare, materialelor de construcții, chimiei și industriei electrotehnice. În acest cadru, reprezentanții comer-

țului exterior s-au întâlnit cu oamenii de afaceri vest-europeni, pentru realizarea unor noi contracte bilaterale.

Reprezentanții Corpului Diplomatic, în audiență la Ceaușescu

Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Zoi Toska, ambasadorul Albaniei în România. Acesta i-a făcut o vizită de rămas-bun, întrucât misiunea sa în țara noastră se încheie. În aceeași zi, președintele României l-a primit în audiență și pe Francis William Somerville, noul ambasador al Australiei, care s-a deplasat la sediul Consiliului de Stat pentru a-și prezenta scrisorile de acreditare.

(Continuare în pag. a II-a)

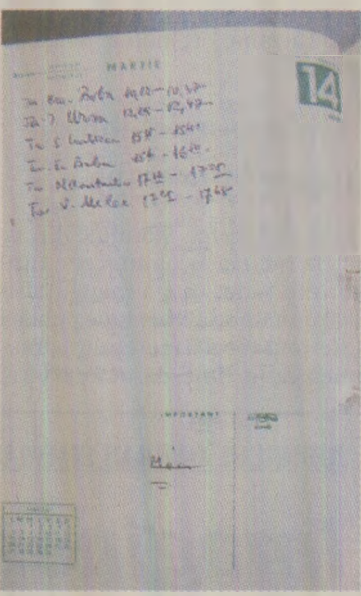
Agenda Elenei Ceaușescu

Între 10:12 (momentul în care a intrat la Cabinetul 2 primul invitat) și 17:45 (când a ieșit ultimul), Elena Ceaușescu a avut, conform agendei de la birou ei, cinci interlocutori: Emil Bobu, Ion Ursu, Silviu Curticeanu, Nicolae Constantin și Vasile Milea.

Simplitatea programului nu însemna, neapărat, zi ușoară! Foști demnitari din cercul puterii care au acceptat să dea interviuri ori au publicat memorii indică, fără excepție, prezența ei la Cabinetul 1 ori de câte ori știa ori simțea că acolo se poartă o discuție. Cum „scrisoarea celor șase” reclama urgente, măsuri pe linie de partid”, mai mult decât probabil că, în prezența ei, la Cabinetul 1 se vor fi discutat acestea.

De altfel, pe Emil Bobu - „măna ei dreaptă” în chestiuni de „cadre” - l-a chemat de două ori. Întâi dimineața, apoi după-amiaza, la 14 martie 1989 Bobu a fost reținut la Tovarășa mai bine de un ceas și jumătate.

Despre Bobu s-ar fi putut spune că reprezintă prototipul „Omului nou”, scopul aceluiaș pasaj de tranziție spre comunism declarat de Ceaușescu, „socialism multilateral dezvoltat”. Fișa lui de cadre, întocmită în 1959 - pentru promovarea în funcția de președinte al Sfatului Popular Regional Suceava -, înfățișează o stranie evoluție pentru timpuri normale. În jilțul cel mai înalt al Sucevei Bobu fusese așezat la 32 de ani. Se născuse, din „țărâni săraci”, într-un sat sucevean („tatăl a decedat în 1934, mama s-a recăsătorit cu un alt țărân sărac, a decedat în 1947”, se menționează la originea socială).

Avea o soră (casnică, măritată cu un croitor) și trei frați (foști „țărâni mijlocași” erau, în 1959, unul milițian, ceilalți doi, tractoriști). Avea și doi copii cu o soție procuror în Procuratura Generală a RPR (fostă muncitoare, „provine dintr-o familie de țărâni săraci, a rămas de mică fără părinți”). Calificat „strungar în fier” la Atelierele CFR Nicolina Iași, urmasse trei luni o școală de pedagogi și un an (!) „școala juridică din Iași”. Cu acest capital de origine și instrucție țășnise Bobu ca o săgeată bine țintită spre Olimpul românesc din anii '80.

Dacă ar fi avut cu cineva relații de prietenie, cuplul Ceaușescu i-ar fi putut declara pe soții Maria și Emil Bobu prietenii lor de familie. În proximitatea acestora își oglindeau avantajos, tovarășa de muncă și viață”.

Lavinia BETA

DIN BANCOTECA „EPOCII DE AUR“

„La belle époque: labele «poc»“

Autorii bancurilor politice ironizau preocuparea regimului de indoctrinare ideologică a pionierilor FOTO: Palatul Copiilor

(Urmare din pag. 1)

Păi, așa ne-a spus: „Atenție la mine, când trece Tovarășul și cu Tovarășa, toată lumea face ca mine labele POCI Labele POCI!”.

2. „Keops și poporul”. În clasă se discută dacă „Epoca de Aur” are echivalent, în mărțeie și în frumusețe, într-o altă epocă din istoria universală. Și, dacă ar exista asemenea epocă, copiii ar dori să trăiască pe atunci? Nimeni nu găsește echiva-

lent, doar Bulă se agită în ultima bancă. Târșă, lepoca noastră, cu Casa Poporului cu tot, nu a fost întrecută decât cu perioada faraonului Keops. Acela cu piramidele.

Măi Bulă, îl ia învățătoarea cu binșorul, e adevărat, piramida lui Keops, faraonul din Egiptul Antic, este una din cele șapte minuni ale lumii, dar nu uita că nu faraonul a ridicat-o, ci mii și mii de sclavi care au muncit până la epuizare 24 de ore din 24 pe arșiță sau pe furtună.

Keops doar a comandat, masele de egipteni exploatați sunt adevărații eroi. Poti tu să îi invidiezi?

Așa o fi, zice Bulă, dar tata îi spune adevărul: mama e mai bine, decât să trăiască acum, trăia în Egipt pe vremea lui Keops.

Cum așa? Din ce motive?

Păi zicea că muncea ei, sclavii ăia, 24 de ore din 24, dar după aia nu îi mai scotea nimeni la miting să scandeze „Keops și poporul!”.

Șerban CIONOFF

ARTICOLUL ZILEI

INTOXICAȚIILE ACCIDENTALE LA COPII

Deoarece nu se poate face o trecere în revistă a tuturor substanțelor care pot da intoxicații acute, le vom prezenta numai pe acelea care sunt mai des folosite în casă, în familie, în gospodărie și care sunt mai periculoase atunci când accidental ajung să dea intoxicații și sunt la îndemâna copiilor.

Cloramina. Se întrebuințează la îndalirea rufozelor, ca dezinfectant, ca antiseptic. Este destul de toxică. Provoacă grețuri, vărsături, convulsii, învințirea extremităților (măini și picioare).

Se va da repetat lapte, cărbune medicinal pisat amestecat cu apă caldă și se vor provoca vărsături.

Soda caustică, soda de rușe sunt cunoscute și întrebuințate în gospodărie. Imediat după înghițirea accidentală a soluției (mai ales de sodă caustică) apar arsuri violente în gură, esofag, stomac și dureri atroce la orice încercare de înghițire.

Buzele sunt inflamate, saliva se scurge din gură care sângerează, scaunele sunt sanguinolente. Dacă copilul nu moare prin complicații (bronhopneumonie), vîndecarea se face greu, cu stricturi ale esofagului, care împiedică trecerea alimentelor, uneori chiar și a apei. Ca urmare, se fac operații de înlocuire a esofagului.

Primul ajutor constă în a da intoxicatului să bea cât mai repede apă cu oțet (două-trei linguri la un litru de apă) sau zeamă de lămâie (două lămâi stoarse într-un litru de apă). Nu se vor provoca vărsături.

Sarea de mărșir (acid oxalic). Este utilizată de gospodine pentru scoaterea petelor. Provoacă, atunci când este înghițită, violente dureri de-a lungul esofagului, vărsături brun-negricioase (sânge), dureri la înghițit, diaree, convulsii. Se va da copilului să înghiță

Clorocalcin șase-opt lingurițe sau șase-opt fiole de calciu gluconic, diluate în apă. Dacă nu dispunem de preparatele de calciu mai sus-menționate se poate administra cazuri când numai după o înghițitură de benzină a survenit moartea. Petrosinul este și mai toxic, pentru că în compoziția lui intră și analcidul. Intoxicația cu petrol sau cu derivații lui produce violente dureri de cap, amețeli, tuse, bronhopneumonie, comă.

Primul ajutor constă în scoaterea la aer curat. Se va da intoxicatului să înghiță ulei de parafină. Nu se vor provoca vărsături.

Despre benzină se știe doar că prezintă un mare pericol de incendiu; mult mai puțin cunoscute sunt efectele ei toxice (prin inhalare) asupra sistemului nervos.

Gravitatea intoxicației cu benzină depinde de cantitatea de toxic inhalată și de rapiditatea pătrunderii lui în organism. Când se inhalează o cantitate mare în timp scurt, apar imediat simptome ca: amețeli, dureri de cap, grețuri, tulburări de echilibru, pierderea controlului mișcărilor, somnolență, o stare de beție mergând până la pierderea cunoștinței și chiar până la moarte. De la primele semne de intoxicație (lipsa bunei-dispoziții, slăbirea atenției și a puterii de concentrare, amețeli), persoana în cauză va fi adusă de la locul accidentului la aer sau într-o cameră bine aerisită, va fi așezată orizontal, cu gulerul de la cămașă și curea desfăcute, și va fi ținută sub

supraveghere până la venirea medicului.

În cazurile grave, însoțite de pierderea cunoștinței și de tulburări respiratorii (închinate sau discontinuitate respirației, învințirea buzelor, a nasului și a extremităților), se va aplica imediat respirația artificială, iar până la venirea medicului intoxicatul nu va fi lăsat singur.

Analcid. Se întrebuințează ca insecticid. Dă intoxicații atât la copii, cât și la adulți, chiar și în doze mici. Substanța pătrunde în organism pe cale digestivă sau respiratorie. Intoxicatul are febră, senzație de arsură în gât, grețuri, vărsături, accelerarea pulsului, amețeli, convulsii și, la sfârșit, paralizie și moarte. Ca prim ajutor i se vor provoca vărsături, i se va da să bea apă caldă sărată, cărbune medicinal pisat sau un „antidot universal”. Se interzice administrarea de lapte sau ulei de ricin.

Un „antidot universal” se poate prepara amestecând 20 g de cărbune medicinal, 10 g de tanin și 10 g de magnezie calcinată. Se amestecă două-trei linguri cu 300-400 ml de apă caldă. Recomandăm insistent ca aceste substanțe să existe oriunde în orice casă. Se vor păstra la loc uscat, dar la îndemână pentru a putea fi repede găsite când este cazul. Când nu avem totuși antidotul universal, putem folosi „apa albuminoasă”. Aceasta se prepară din patru albușuri de ou bine bătute și amestecate cu un litru de apă caldă. Se va da intoxicatului să bea câte 100-200 g (unu-două pahare). Se va provoca apoi vărsături. Operația se va repeta de câteva ori.

Dr George M. GHEORGHE
Sănătatea, nr. 3/1989

Clorocalcin șase-opt lingurițe sau șase-opt fiole de calciu gluconic, diluate în apă. Dacă nu dispunem de preparatele de calciu mai sus-menționate se poate administra cazuri când numai după o înghițitură de benzină a survenit moartea. Petrosinul este și mai toxic, pentru că în compoziția lui intră și analcidul. Intoxicația cu petrol sau cu derivații lui produce violente dureri de cap, amețeli, tuse, bronhopneumonie, comă.

Primul ajutor constă în scoaterea la aer curat. Se va da intoxicatului să înghiță ulei de parafină. Nu se vor provoca vărsături.

Despre benzină se știe doar că prezintă un mare pericol de incendiu; mult mai puțin cunoscute sunt efectele ei toxice (prin inhalare) asupra sistemului nervos.

Gravitatea intoxicației cu benzină depinde de cantitatea de toxic inhalată și de rapiditatea pătrunderii lui în organism. Când se inhalează o cantitate mare în timp scurt, apar imediat simptome ca: amețeli, dureri de cap, grețuri, tulburări de echilibru, pierderea controlului mișcărilor, somnolență, o stare de beție mergând până la pierderea cunoștinței și chiar până la moarte. De la primele semne de intoxicație (lipsa bunei-dispoziții, slăbirea atenției și a puterii de concentrare, amețeli), persoana în cauză va fi adusă de la locul accidentului la aer sau într-o cameră bine aerisită, va fi așezată orizontal, cu gulerul de la cămașă și curea desfăcute, și va fi ținută sub

Dintr-o neatenție a părinților, copilăria fericită putea deveni un calvar, dacă micuții înghițeau substanțe toxice

Diplomații erau obraznici cu milițienii de la Circulație

(Urmare din pag. 1)

● CD 656 – autoturism Volga, aparține Ambasadei URSS. La data de 30 martie 1988, a fost condus de Anatoli Bardingan, funcționar în cadrul ambasadei, care a tamponat un alt autoturism, după care a încercat să dispară.

Următoarele autoturisme nu au respectat semnificația culorii roșii a semaforului electric:

● TC 736 – Lada 1600 Break, aparținând Reprezentanței Comerciale a R.P. Ungară, la 5 mai 1988, la intersecția cu Calea Dorobanților – Șos. Ștefan cel Mare;

● CD 457, aparținând numitului Constantin Stenos, atașat al Ambasadei Greciei, la 5 mai 1988, a circulat pe culoarea roșie a semaforului electric la intersecția Calea Dorobanților – Șos. Ștefan cel Mare;

● CD 1021, la ora 18:10, în ziua de 5 mai 1988, a circulat la culoarea roșie a semaforului electric, în intersecția Biserica Amzei – Calea Victoriei. Autoturismul aparține numi-

tului Jean Pierre Bellanger, atașat în cadrul Ambasadei Franței;

● CD 554, la orele 16:00, în ziua de 4 mai 1988, a circulat pe culoarea roșie a semaforului electric la intersecția cu Calea Victoriei – Bd. Ghe. Ghe. Dej. Autoturismul aparține numitului Jose Manuel Urena Ceciliano, ministru consilier al Ambasadei Costa Rica.

● CD – Sol, în ziua de 18 martie 1988, orele 17:05, a circulat pe culoarea roșie a semaforului electric la intersecția Bd. Dacia – Calea Dorobanților. Autoturismul aparține Ambasadei Republicii Sudan.

● CD 446, în ziua de 11 martie 1988, orele 07:30, a circulat la intersecția Bd. Dacia – Calea Dorobanților pe culoarea roșie a semaforului electric. Autoturismul aparține numitului Shah Ahmad Ghassemi, atașat al Ambasadei Iran la București;

● TC 578, în ziua de 22 aprilie 1988, orele 12:00, a circulat pe culoarea roșie a semaforului electric, în intersecția Bd. Ghe. Ghe. Dej – Str. Brezoianu. Autoturismul aparține

Ambasadei Republicii Populare Bulgaria la București.

● TC – 862, în ziua de 16 martie 1988, orele 15:30, a staționat în zona de interdicție pe Str. Domnița Anastasia. Autoturismul aparține numitului Sastronimhardio Soerjano, secretar special al Ambasadei Indoneziei.

● TC – 582, în ziua de 5 mai 1988, orele 14:00, a oprit în zona de interdicție pe Str. Știrbei Vodă, în fața magazinului de mobilă. Autoturismul aparține Reprezentanței Comerciale a RP Ungare.

● TC – 358, în ziua de 5 mai 1988, orele 11:30, a oprit în zona interzisă din fața Sălii Palatului. Autoturismul aparține PR Ungare.

Următoarele autoturisme nu au acordat prioritate autovehiculelor care aveau acest drept, punând în pericol securitatea rutieră.

● CD – 119, în ziua de 5 mai 1988, a circulat prin Piața Victoriei fără a respecta regulile de prioritate. Autoturismul aparține numitului Shamat Mohamed Adel, diplomat al Ambasadei Siriei.

● TC – 501, în ziua de 6 mai 1988, orele 15:25, nu a acordat prioritate autovehiculelor în timp ce circula prin Piața Victoriei. Autoturismul aparține Agenției Economice a ambasadei R.S. Cehoslovacia.

● CD – 209, în ziua de 4 mai 1988, orele 16:05, nu a acordat prioritate circulând prin Piața Victoriei, fiind pe punctul de a produce accident. Autoturismul aparține Ambasadei Republicii Turcia.

● TC – 436, în ziua de 6 mai 1988, circulând prin Piața Aviatorilor, nu a acordat prioritate autovehiculelor. Autoturismul aparține numitului Kalin Tvetanov, funcționar în cadrul Ambasadei R. P. Bulgaria.

● CD – 787, în ziua de 6 mai în 1988, circulând prin Piața Aviatorilor nu a acordat prioritate pietonilor aflați în traversare pe marcaj. Autoturismul aparține Ambasadei Italiei.

[Nota, întocmită la începutul anului 1989, a fost transmisă Ministerului de Externe pentru a fi prelucrată cu ambasadele] Valentin ZASCHIEVICI

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

UTC-iștii doljeni, „campioni ai planului”

„Înainte”, ziarul Partidului din Dolj, ne face cunoscută la 14 martie 1989 povestea de succes a organizației UTC din acest județ, prin intermediul unui interviu cu Ionică Bădoi, șeful local al tineretului comunist: „Tineretul din județul nostru și-a realizat planul la muncă patriotică pe 1988 în procent de 113 la sută. În industrie s-au organizat ample acțiuni în sprijinul producției. Astfel, au fost organizate săptămâni și decade-record, în special pentru realizarea ritmică a planului de export. În conformitate cu obiectivele prioritare, organizațiile UTC împreună cu ASC și organizațiile de pionieri au militat pentru formarea spiritului gospodăresc și de economie, pentru antrenarea susținută la acțiunile de recuperare și refolosire a pieselor și subsansamblelor. Astfel au fost reintroduse în circuitul economic 3.221 tone de metale feroase, 236 tone de materiale neferoase, peste 649 tone de hârtie, 1.42 milioane sticle și borcane. De asemenea, peste 80.000 de tineri au participat la campaniile agricole de vară și toamnă și au efectuat lucrări specifice în valoare de 2,3 milioane de lei”.

Campania de însămânțări, o prioritate

„Ca și în alte județe ale țării, și în unitățile agricole din județul Cluj semănatul culturilor de primăvară a început mai devreme decât în anii anteriori, ne informează Știința din 14 martie 1989. Într-un timp relativ scurt au fost însămânțate 16.110 hectare cu diferite culturi de primăvară planificate. S-a încheiat semănatul plantelor furajere, din care 2.266 hectare de lucernă, aproape 2.000 hectare cu trifoi, peste 600 hectare cu borcane. De asemenea, s-au însămânțat 1.440 hectare cu rădăcinoase.

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Chiar așa să fi trăit?! – De la Chișinău, versuri de Andrei Vartic, agitatorice, înregistrate live în fața unei asistențe în delir. Să nu-ți vină a crede urechilor. Tot acolo, a apărut ieri revista „Glasul”, editată de Uniunea Scriitorilor, prima publicație cu literă pităne, tipărită în Letonia și „neoficială”... Reascultatul textului „celor șase”. Memorabile formule, între care: „Nu puteți muta România în Africa!” sau „Trebuie să recunoașteți, domnule președinte, că o societate nu poate funcționa dacă autoritățile, chiar de sus, arată dispreț față de lege!” și încă: „De ce să urbanizați satetele, dacă nu puteți asigura condiții urbane de viață nici în orașe?” și: „Cum veți îmbunătăți relațiile externe ale României, atâta vreme cât toți conducătorii statelor neocomuniste europene refuză să se întâlnească cu Dvs.?” Sau: „Ați început să schimbați geografia zonelor rurale, dar nu veți putea muta România în Africa!”. Despre izolarea noastră crescândă ș.a.

Mircea Zăciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 426

Am omis ieri să notez, așa de amorul artei, referințele din scrisoare cu privire la neconstituționalitatea interdicției de a vorbi cu persoane „străine” fără

UTC-iștii aveau îndatoria patriotică să dea peapăscă planul de producție FOTO: Arhivele Naționale

O mare parte din forțele mecanice sunt concentrate la semănatul orzoacilor de primăvară și a ovăzului, lucrare care, practic, s-a încheiat luni seara. Însămânțările sunt mai avansate în unitățile din consiliile agroindustriale Aphida, Turda, Aghireșu. Totodată, s-a pus accent pe calitatea lucrărilor, urmărindu-se peste tot buna pregătire a patului germinativ, folosindu-se cupluri de grape ușoare sau direct cultivatoarele, și de îndată s-a trecut la efectuarea semănăturii potrivit tehnologiei prevăzute”.

Oamenii muncii, invitați la cinema

În orașele județului Alba, oamenii muncii erau invitați să vizioneze următoarele filme:

- Alba Iulia:
 - Colosul din Rhodos (Cinema Dacia)
 - Muzica e viața mea (Cinema Columna)
 - Privește înapoi cu mânie (Cinema 23 August)
 - Abrud
 - Luminile din larg (Cinema Muncitoresc)
 - Aiud
 - Vagabondul (Cinema Progresul)
 - Desculț în par (Cinema Transilvania)
 - Blaj
 - Lăcomie (Cinema Nicolae Bălcescu)

La Sibiu s-a deschis un nou restaurant

Ziarul „Tribuna Sibiului” din 14 martie 1989 le-a comunicat cititorilor din județ că s-a inaugurat o nouă unitate de alimentație publică – „Restaurantul Tineretului”. Dispunea de o linie de autoservire,

fiind amplasat în Parcul Tineretului, Str. Sindicatelor Unite la parterul comercial al bl. nr. 4, „într-un plăcut cadru natural”. Avea o suprafață totală de 235 mp, din care 146 mp sală de consumație, care la rândul ei dispunea de 80 locuri la mese.

Se pregătea sezonul estival

Ziarul „Dobrogea Nouă” i-a anunțat pe locuitorii județului Constanța că se căuta personal pentru sezonul cald. „Stațiunea turistică Neptun face înscrieri pentru sezonul estival 1989 pentru următoarele funcții: bucatari, ospătari, barmani, bufetieri, ajutoari ospătari, muncitori necalificați, vânzători chioscuri, cofetari-patisieri, carmangieri, manipulanți, casieri, calculatori-contabili, recepționeri hotel, telefoniste, cameriste. Înscrierile se fac în zilele de 10, marti și joi, la sediul stațiunii turistice Neptun între orele 8-15”.

Ilarion ȚIU

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Imaginea unei cozi la carne de porc

(Urmare din pag. 1)

„Acum să le iau pe toate la rând. La 21 august am făcut o coadă la carne de porc, reușind să vă iau 1 kg, dar cu ce preț extraordinar. După 8 ore de coadă, prin forță și putere, am reușit să intru cu gloata compusă din vreo 30 de oameni în măclărie. A fost moarte de om, nu altceva.

Măclărarul n-a reușit în două rânduri să dea bonuri pentru carne, astfel cei tari au luat carne, cei slabi – femeile, bătrânii – au rămas fără carne. A fost un episod apocaliptic ce n-am văzut de când sunt. Țipete, vaiete, o presiune spre ușă încât curgeau sudorile pe frunțile oamenilor ceasuri întregi. Fe-

mei cu părul zburlit, vociferări sălbătice, strigăte de deznădejde: «Mă omorâți, cănilor», se proferau vorbă din cele mai murdare etc.

Asta la intrare. La ieșire cu carne de porc a fost ceva și mai grozav. Când s-a deschis ușa să iasă cei din măclărie, cei de afară au dat buzna să intre. Cei cu carnea voiau să iasă, o luptă pe viață și pe moarte. Eu, din firea mea, sunt tare și foarte rezistent. Două zile pare că eram frânt de înclăștarea ce a survenit cu ocazia ieșirii din măclărie. M-am bucurat că am scăpat din acel mediu infernal. Când am ajuns acasă, am pus carnea la congelator”.

Ligia KOVACS,
Tohan – Brașov

Nicolae Ceaușescu și licențele militare sovietice

(Urmare din pag. 1)

Pentru a compensa dezechilibrul care exista între cele două țări în privința livrărilor de tehnică militară, autoritățile sovietice au acceptat să cumpere din România produse în valoare de 119,5 milioane de ruble (echivalentul a 797 de milioane de lei valută); piese de schimb pentru tancurile T-55 și PT-76 B, 200 de milioane de cartușe cal. 7,62 mm, precum și piese de schimb pentru avioanele MIG-21, IL-28, MIG-17 și pentru motorul de aviație VK-1. De asemenea, partea sovietică a acceptat să acorde consultanță, astfel încât inginerii români să cunoască în detaliu utilajele și materialele necesare pentru organizarea producției în România. Totodată, Moscova a precizat că, până la punerea la punct a fabricației produselor respective în România, URSS urma să livreze materialele și produsele de completare necesare părții române doar în măsura posibilităților. În raportul comun al generalilor Constantin Șandru și Vasile Ionel, întocmit la 29 octombrie 1970, s-a menționat faptul că sovieticii puteau invoca în orice moment clauza respectivă, „deoarece oricând refuzul va putea fi argumentat prin lipsa posibilităților”.

Capacitatea redusă a industriei românești de apărare a realizat într-un interval scurt de timp elementele necesare fluxurilor de fabricație a asigurat dreptul autorităților de la Moscova de a interveni asupra cantităților și a calității produselor militare românești realizate sub licență sovietică. De exemplu, într-un document emis în luna octombrie 1970, partea sovietică a precizat: „Înănd seama de volumul mare și greutatea în fabricarea mașinilor de luptă BMP-1, industria URSS poate să participe într-o măsură minimă la fabricarea acestora în RSR, participare care, plecând de la posibilitățile existente, s-ar limita la transmiterea către RSR a documentației tehnice de licență și la acordarea consultațiilor necesare specialiștilor români în URSS și RSR, fără a livra produse de completare, subsansambluri și piese.

În legătură cu aceasta, ar fi oportun ca partea română să analizeze problema eficienței tehnico-economice a organizării fabricării mașinilor BMP-1 în RSR, plecând de la necesitățile proprii în astfel de mașini și exportul lor posibil în alte țări participante la Tratatul de la Varșovia, având în vedere faptul că partea sovietică își va acoperi necesarul de mașini BMP-1 din producție proprie și din importuri din RS Cehoslovacia. În cazul când partea română va

Industria românească de armament – care furniza venituri consistente la bugetul de stat prin exporturi – era ținută în viață de licențele sovietice FOTO: Arhivele Naționale

hotări să organizeze în RSR fabricarea elicopterului greu de transport, industria URSS va putea acorda doar un ajutor limitat în fabricarea acestui elicopter prin transmiterea către RSR a documentației tehnice de licență și prin acordarea consultațiilor necesare specialiștilor români în URSS și RSR, fără livrarea produselor de completare, a subsansamblurilor și a pieselor.

Asupra problemei privind transmiterea documentației tehnice de fabricație a mașinii BMP-1 și a elicopterului se reveni ulterior, după luarea hotărârii de către partea română privind fabricarea lor în RSR. Licențele care s-au acordat României la 29 octombrie 1970 au fost transmise fără plată de URSS – cu excepția sumei cheltuite de sovietici pentru multiplicarea, pregătirea și transportul documentației respective în România. Concomitent, autoritățile de la București au avut „dreptul de a intra în cooperare în producție cu oricare din țările participante la Tratatul de la Varșovia, precum și de a vinde tehnica respectivă acestor țări”. Această ultimă prevedere a impus o obligație pentru statul român: obținerea de fiecare dată a acordului URSS, atunci când autoritățile de la București doreau să exporte produse militare românești (realizate sub licență sovietică) în statele socialiste care nu erau membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia, precum și în țările în curs de dezvoltare.

Dependența României de produsele de completare sovietice și controlul pe care îl exercita URSS asupra exporturilor militare românești l-au determinat pe Nicolae Ceaușescu să solicite găsirea unor modalități de eludare a prevederilor nefavorabile României existente în

diferite documente. De exemplu, în ședința Prezidiului Permanent al CC al PCR din ziua de 16 noiembrie 1970 s-a stabilit să fie luate „măsuri pentru modernizarea transportului blindat (BTR-60 PB, cunoscut și sub denumirea de TAB-71), pe baza documentației tehnice de fabricație realizate în RS România, creându-se astfel condițiile pentru livrarea lui la export fără a mai fi necesar acordul părții sovietice”.

Totodată, pentru a micșora deficitul înregistrat în balanța de plăți externe a României, Nicolae Ceaușescu a solicitat la sfârșitul anului 1970 reducerea importurilor de tehnică militară în perioada 1971-1975. În consecință, generalul Ion Ioniță a propus la 28 ianuarie 1971 scoaterea din planurile de achiziții a numeroase produse care ar fi fost importate din URSS, Polonia și Cehoslovacia: 42 de tancuri T-55, 76 de tractoare de artilerie șenilate, 150 de obuziere cal. 122 mm, 76 de tunuri cal. 130 mm, 10 autocamioane TATRA, 29 de avioane de interceptare MIG-21 ME, două avioane MIG-21 US (dublă comandă), patru avioane L-39 (deșcoală), trei avioane de transport An-24, două elicoptere de transport, 30 de motoare pentru avioanele MIG-21, 14 stații de radiolocație P-12 MP etc.

În opinia noastră, informația respectivă a ajuns la Moscova și reacția autorităților sovietice apare ca o consecință la măsurile adoptate la București. Aceasta s-a concretizat sub forma impunerii unor noi condiții restrictive la acordarea de licențe pentru produsele speciale care urmau să fie fabricate în România. Totodată, URSS a adoptat măsuri de coordonare mai stricte a producției de armament, muniții și tehnică de luptă la nivelul Comisiei CAER pentru industria de apărare. Astfel, la 28

ie 1972, Moscova a înștiințat guvernul de la București despre hotărârea guvernului URSS, de a transmite licențele cu plată (începând cu data de 1 ianuarie 1973) și de a percepe (o) redevență (de până la 10% din valoarea exportului, cu plata în valută), pentru exporturile (României) în alte țări decât în statele participante la Tratatul de la Varșovia, RP Mongolia, RD Vietnam și Republica Cuba”.

În mod evident, Nicolae Ceaușescu a fost nemulțumit de faptul că sovieticii nu mai doreau să respecte o decizie adoptată în anul 1949 la cea de-a doua Sesiune a CAER – prin care „licențele și documentația tehnică s-au transmis gratuit, țara primitoare având obligația să plătească cheltuielile pentru pregătirea și transmiterea documentației (copiere, multiplicare, expediere etc.)”.

Hotărârea din iulie 1972 a guvernului Uniunii Sovietice a fost analizată atent la București și, la 5 octombrie 1972, generalul de armată Ion Ioniță a trimis un raport lui Nicolae Ceaușescu, în care a precizat: „Deși pentru documentația primită «gratuit» (din URSS) până în prezent s-au plătit sume însemnate, care depășesc cheltuielile legate de pregătirea și transmiterea ei, trecerea la noul sistem este mult mai dezavantajos (sic!) pentru noi și va avea ca urmare o creștere a efortului valutar; hotărârea guvernului sovietic de a pretinde redevențe pentru unele exporturi în țări implică controlul asupra volumului și condițiilor de export al tehnicii militare fabricate (în România) după licență sovietică”.

Colaborarea între cele două părți a continuat pe anumite paliere, dar s-a blocat în unele situații ca urmare a neînțelegerilor privind plata redevențelor pentru licențele acordate României de URSS. De exemplu, în volumul său de memorii, generalul de armată Anatol I. Gribov – șef al Statului Major al Forțelor Armate Unite în perioada 1976-1989 – a afirmat că „guvernul român a solicitat (autorităților sovietice) să i se vândă licența pentru fabricarea tancului T-72 și a avionului de vânătoare MIG-23, dar a urmat un refuz politic (din partea URSS), fapt care a făcut ca partea română să se îndepărteze și mai mult (de Moscova). România a fost nevoită să realizeze, în cooperare cu Iugoslavia, propriul său avion (de vânătoare-bombardament) IAR-93 și un tanc mijlociu (versiunea românească a tancului sovietic T-55 – n.r.). Proiectarea și începerea noi producții au costat foarte mult România”.

Lt. col. dr Petre OPRIS

LA ARAD, UN VAGON ȘI JUMĂTATE PE SCHIMB

(Urmare din pag. 1)

Inginerul Dan Micălăcean ne spune că, pentru IVA, anul 1989 însemna în jur de patru rame de metrou pe lună, o producție prolifică în acea vreme. Numai secția de vagoane speciale, care realiza asamblarea trenului, avea circa 400 de muncitori. La montaj lucrau peste 1.000 de muncitori, iar în Sectorul 1 se realizau boghiurile. În total la IVA erau în jur de 2.300 de muncitori numai pe sectorul de vagoane-călători. Ramele de metrou se realizau exclusiv pentru București.

În paralel, IVA livra vagoane de călători pe piața internă și externă. Ing. Micălăcean spune că la Arad era singura fabrică din țară care realiza vagoane noi de călători. În fabrica de vagoane din Arad s-au realizat până la 70-80 de prototipuri! Astăzi, vagoane arădene rulează, printre altele, în Grecia, Sri Lanka, Brazilia, Peru, Egipt, Irak, Iran, Rusia (vagoane de poștă și automotoare), Argentina, Germania, Indonezia, Bangladesh. Și, evident, pe căile ferate române.

Până în anul 1989, vagoanele care se făceau la IVA (întreprinderea de Vagoane Arad) erau de un anumit nivel tehnic – corespunzător vremurilor respective... Uzina arădeană producea pentru CFR vagoane relativ simple din punct de vedere al echipamentelor, viteza de circulație era stabilită la 120 de kilometri pe oră. Vagoane mai complexe erau cele fabricate pentru export – spune Dan Micălăcean, director general adjunct al Astra Vagoane Călători.

Ceaușescu mai dezvoltase fabrici în Oltenia, care fabricau vagoane de marfă, la Balș se produceau boghiuri și osii montate. În ultima parte s-a încercat dezvoltarea industriei la Turnu-Severin, prin fabricarea unor rame pentru transport suburban, dar proiectul venea tot de la Centrul de Proiectări din Arad.

252 de rame de metrou pentru București în zece ani

Anul 1989 a închis seria de rame electrice de metrou nou, realizate la Arad. În total s-au fabricat 252 de rame, ceea ce înseamnă 504 vagoane. Angajații vechi ai fabricii își amintesc că la ramele 100 și 200 s-au organizat festivități, dar numai tovarășești, cu băut pe umăr și servit un sandwich. Festivitatea era simplă: în prezența beneficiarului de la

Metrorex, a conducerii IVA, se asista la ieșirea din hală a trenului. La petrecerile de la Hotelul Partidului, angajații nu erau invitați, doar conducerea de partid, directorii și inginerii-sefi, oaspeții din București. Nu se putea ciocni nici un pahar de șampanie, Decretul 800 (400) interzicea consumul de alcool în incinta societății indiferent de prilej. Într-o fabrică din Arad, un macaragiu fusese condamnat la moarte, pentru că urcase băut în cabină și a scăpat încărcătura pe un alt muncitor, care a murit pe loc, strivit.

... 3 ianuarie 1989. Oamenii muncii de la IVA «au debutat» în noul an animați de hotărârea fermă de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a complexelor sarcini ce le revin în cursul celui de-al patrulea an al actualului cincinal! – scria ziarul Flacăra Roșie din Arad. Planul trasat întreprinderii cu peste patru mii de muncitori era un provocator, ci devastator: realizarea unui vagon și jumătate pe fiecare schimb în primul trimestru al anului! „Acest fapt ne este confirmat, între altele, și de formația condusă de maestrul Dumitru Ciornei – formație care lucrează la vagonul de cărbune pentru CFR. După cum ne spunea maestrul Ciornei, formația are de realizat 1,5 vagoane/schimb. Insa, chiar din prima zi de activitate a lui '89, va realiza mai mult.”

O eră în care nu am ajuns niciodată

Doză din cele 252 de rame de la IVA urmau să fie rame de metrou cu tiristoare – reglarea vitezei se făcea în mod continuu cu variator de tensiune continuă, realizat în România la ICPE București. Asta însemna pentru metrou intrarea într-o nouă etapă, în care industria românească nu a mai ajuns însă niciodată. Practic, în România s-au realizat doar cele două rame de generația a 2-a, iar cele existente acum, de generația a treia, sunt din import, spune cu regret Ioan Bele. Înaintea livrării fiecărei rame de metrou era testată pe linia de probă a întreprinderii de

vagoane, lângă Stadionul UTA. Ramele erau rulate 500 km în „probe de casă” și 100 km la recepționarea de către Metrou.

După 1989 la Arad s-a mai continuat doar finalizarea a 12 trenuri de metrou intrate în reparație capitală. Producția de metrou noi la fabrica din Arad a durat până la Revoluție. După 1990 s-au mai făcut doar reparații capitale, până în 1993. Ca o ultimă zăcănire, în 2002 s-a făcut modernizarea a patru rame de metrou.

I.V. Arad, fabrica trenului prezidențial

La întreprinderea de Vagoane Arad s-au realizat primele prototipuri de metrou în anul 1979. În aceeași secție de la IVA s-au realizat vagoanele lui Nicolae Ceaușescu. Existau cerințe speciale. Calitatea era controlată nu numai de CTC-ul fabricii, ci și de reprezentanți ai Securității. Echipamentele erau verificate, o parte din ele fiind din import. Interiorul era integral de lemn masiv, mobilierul vagoanelor era executat tot la Arad, la CPL. Echipamentele de transmisie erau din import. Vagoanele pentru Ceaușescu constituiau secrete de serviciu. Erau singurele din țară care au fost climatizate. Verificarea climatizării se făcea la Viena, iar testarea se executa în cele mai reci zone din țară. În exterior nu difereau de cele clasice. Se puteau identifica prin culoarea vopselei: albastru-indigo cu dungi argintii. Viteza lor de deplasare era de 160 km pe oră, în vreme ce cele normale suportau doar 120 km la oră.

Și Ceaușescu a vizitat fabrica de vagoane din Arad, iar vizita era să se încheie dramatic. Macaragiul a scăpat piciorul de pe pedala și utilajul a început să sune. Omul a scăpat ca prin urechile acului să fie împușcat de gârziile de corp ale președintelui. În continuarea vizitei oficiale, își amintesc angajații vechi ai fabricii, au fost dați jos toți macaragiile din cabine.

Andrei ANDO

RADIOGRAFII CULINARE

La coadă la... ce?

Tot... mai demult aveam o ofițică teribilă pe cunoștințele, prietenii și, în general, pe toți cei care imi ieșeau în cale. De ce? Pentru că mi se enerva teribil faptul că nu mă salutau sau nu-mi vorbeau decât după ce-mi radiografiau sacoașa. Apoi mă vedeau și pe mine. Nu mai vorbim că începeau prin a mă interoga ce, de unde, cum reușisem să procur ceea ce cumpărasem. Și, pentru că mă ofica obiceiul ăsta, imi fabricasem niște sacoașe dintr-un fâș disponibilizat, astfel încât imaginația lor era pusă la grea încercare, spre satisfacția mea diabolică.

Într-o zi umblam prin piață să fac rost de ceva carne. Prin toate magazinele vizitate nu am găsit nici urmă și, derutată, am intrat într-un complex în care exista un raion cu produse din carne, numai că era gol ca nudul. În timp ce treceam agale, plină de obidă pe lângă lungul frigider vitrină, apare minunatul măcelar cărând pe umeri două cutii mari de carton, din care se șteea ceva lung ambalat într-o pungă din plastic și o puse pe cântar. „Trei jumate! La, mă tată, că faci treabă bună cu eil E de casă și numai buni de fripturică, de ciorbiță!”, mă imbia când observă deruta mea.

Imi făcusem socoteala că pot cheltui 200 lei pe carne. I-am spus că nu pot să iau prea mulți și a făcut omul în așa fel că am plecat acasă cu patru iepuri de toată frumusețea și m-au costat doar 192 de lei. Am făcut o afacere bună dacă am cumpărat carne și am economisit 8 lei. Și unde mai pui că m-am asigurat de carne pentru un timp. I-am băgat în sacoașă fără vedere la interior și m-am dus acasă cu prada. Pe drum mi-au trecut prin minte mai multe rețete, pentru a prepara cât mai gustoase mâncăruri, și pot să spun că nu am greșit și n-am risipit nici un oscior.

Știți cât e de gustoasă ciorbița de iepure cu borș proaspăt și leuștean verde? Să vă zic: separați pulpele din spate și cele din față, mai mitilete, astea merg la fripturică. Porționați trunchiul. Pentru ciorbiță folosiți partea costală și capul. Restul de la mijloc merge la o tocăniță. Bucățile pentru ciorbiță le puneți la fiert cu puțină sare, luați spuma când este nevoie, apoi, când sunt aproape fierte, adăugați legumele tocate, ceapa, morcovul și păstârnacul (e mai indicat decât țelina) și o mână de orez. Când s-au fiert și legumele adăugați două roșii coapte, tocate bucațele mici. Mai lăsați să fiarbă și roșiile, turnați borș fierț, bateți două ouă și puneți leușteanul tocat. Gata, puneți capucul și opriți focul!

Da... tocăniță de iepure cu ciupercuțe și numai un pahar cu vin roșu? Și unde mai pui că erau fragezele de se topeau în gură! Am făcut și câteva bucațele la tuci, cu mușej și mămăliguță.

Veronica BECTAȘ

DIN ARHIVA CC AL PCR

Notă privind participarea delegației române la cea de a 81-a Conferință a Uniunii Interparlamentare

Conferința va avea loc la Budapesta – R.P. Ungară, în perioada 13-18 martie 1989.

1. Mandatul delegației române la Conferința de la Budapesta:

1. Ordinea de zi a conferinței.
Delegația să se asocieze propunerii grupurilor interparlamentare din țările socialiste privind inscrierea pe ordinea de zi a conferinței, ca punct suplimentar, a situației din Orientul Mijlociu.

În cadrul dezbaterilor, delegația să infățișeze poziția constantă și fermă a României, demersurile susținute ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase.

În acest context, să se releve atenția deosebită acordată de președintele Republicii realizării unei soluții globale, juste și durabile în Orientul Mijlociu, care să țină seama de interesele tuturor popoarelor din regiune, ale păcii în lume. Subliniind că Guvernul Român a recunoscut crearea statului palestinian independent – Palestina și a salutat Declarația politică a Consiliului Național Palestinian, la sesiunea de la Alger din noiembrie 1988 – care deschide calea unei soluționări juste a problemelor din zonă – delegația să evidențieze necesitatea trecerii hotărâte la organizarea, sub egida ONU, a unei conferințe internaționale de pace în Orientul Mijlociu – propunere făcută de seful statului român încă din 1978 – cu participarea tuturor celor interesați, care să ducă la instaurarea unei păci trainice, în măsură să asigure atât existența unui stat palestinian independent, cât și a Israelului, a tuturor statelor din regiune.

2. Situația politică, economică și socială în lume.
În intervenția sa, în plenul conferinței, delegația să acorde o atenție deosebită dezarmării, relevând concepția președintelui Republicii privind necesitatea abordării în mod unitar a acestei problematice într-o viziune globală, de ansamblu, potrivit căreia trebuie să se acționeze pentru interzicerea și eliminarea conștientă a armelor nucleare, chimice și a altor arme de distrugere în masă, pentru reducerea substanțială a armamentelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare.

Subliniind necesitatea renunțării la concepția perimată a „descurării nucleare”, delegația să se pronunțe pentru intensificarea eforturilor parlamentelor, ale Uniunii Interparlamentare, în vederea încheierii în acest an a Tratatului dintre URSS și SUA privind reducerea cu 50% a armelor nucleare strategice, va sublinia necesitatea interzicerii totale și complete a experimentelor nucleare, încetării perfecționării sau modernizării armelor nucleare, a oricăror acțiuni de militarizare a Cosmosului.

Toată delegația să prezinte poziția și acțiunile concrete ale României privind reducerea substanțială a armelor convenționale, arătând că România a fost prima țară care prin referendumul național din noiembrie 1986 a redus în mod unilateral armamentul convențional, efectivele și cheltuielile sale militare. Va aprecia importanța începerii la Viena a negocierilor pentru reducerea forțelor armate și armamentelor din Europa și adoptarea de noi măsuri de încredere și securitate pe continent, care să ducă la realizarea reducerii substanțiale a armamentelor și efectivelor militare, a unui echilibru militar la nivelul tot mai redus.

În problema conflictelor, delegația să sublinieze acțiunile per-

severente ale României pentru înlăturarea cu desăvârșire a forței și a amenințării cu forța în relațiile internaționale, pentru soluționarea tuturor diferendelor numai pe calea tratativelor. Apreciind pașii realizați în 1988 în direcția încetării unor conflicte armate existente în diferite zone ale lumii, delegația să evidențieze imperativul intensificării eforturilor, inclusiv pe plan parlamentar, pentru reglementarea cât mai grabnică, prin tratative a stărilor conflictuale din lume.

Delegația să infățișeze propunerile constructive ale României în problemele subdezvoltării, în care se privește soluționarea problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, instaurării noi ordine economice internaționale, reliefând actualitatea propunerii României privind organizarea unei conferințe internaționale în cadrul ONU, cu participarea, în condiții de deplină egalitate, a tuturor țărilor, atât dezvoltate, cât și în curs de dezvoltare, în vederea realizării unor acorduri corespunzătoare care să asigure lichidarea subdezvoltării și realizarea unei noi ordini economice mondiale.

Delegația să aprecieze că marcarea Centenarului Uniunii Interparlamentare trebuie să determine o amplificare a acțiunilor parlamentare pe plan mondial și regional, în direcția afirmării noii gândiri politice, pentru asigurarea păcii, libertății și progresului tuturor popoarelor.

3. Naționalitățile.
Delegația să ilustreze modul concret și profund democratic în care a fost soluționată problema națională în România, evidențiind cadrul politico-juridic și economico-social care asigură deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate sau origine etnică, condiții materiale pentru participarea naționalităților conclococtoare la întreaga viață politică și social-economică a țării.

Delegația să sublinieze necesitatea ca parlamentele:
● să întreprindă măsuri pe plan național de natură să asigure egalitatea în drepturi pentru toți cetățenii, indiferent de naționalitate, accesul la muncă, învățatură, pregătire profesională, participarea lor la viața social-politică, în cadrul dezvoltării generale a fiecărei țări;
● să promoveze raporturi armonioase între toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, rasă, religie, combatând orice teze de dezvoltare separată, de segregare sau discriminări pe criterii naționale sau rasiale;

● să acționeze cu hotărâre pentru a nu se admite pe teritoriile statelor acțiuni cu caracter șovinist, rasist, naționalist, menite să ducă la învrăbire între popoare. În acest context, să se evidențieze atenția deosebită care trebuie acordată educării tineretului în spiritul înțelegerii, colaborării și păcii.

4. Protecția drepturilor copilului.
Delegația să infățișeze atenția deosebită acordată de statul nostru creării celor mai favorabile condiții pentru creșterea armonioasă și educarea tinerii generații.

Totodată, delegația să se pronunțe pentru sporirea preocupării parlamentelor față de problematica copilului, prin adoptarea unor programe naționale în acest domeniu și stimularea eforturilor internaționale în vederea lichidării unor fenomene care afectează

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

România, pe banca acuzaților. Vestul reacționează (II)

La 19 februarie 1989, Parlamentul European a adoptat în unanimitate un raport pe problema drepturilor omului. Raportul menționa trendul autoritarist din România, persecuția minorităților și constrângerile care ating libertățile și dreptul la credință. La 21 februarie, academicianul francez de origine română Eugene Ionesco a declarat în fața membrilor Parlamentului European și a activiștilor, în cadrul unei conferințe de la Bruxelles, că viața în România este „un coșmar zilnic prin sărăcia severă, prin teama generalizată față de poliția secretă”. Președintele Federației Internaționale Helsinki a luat cuvântul la aceeași conferință și l-a acuzat pe Ceaușescu de a fi transformat România într-o închisoare. La 22 februarie, ministrul Afacerilor Externe spaniol, Fernandez Ordonez, actualul președinte al Comisiei Europene, a spus la o întâlnire a ONU, la Geneva, despre CE că e gata să sprijine orice acțiune împotriva degradării situației drepturilor omului.

La 21 februarie, ambasadorul României la Londra a fost atenționat de ministrul Afacerilor Externe britanic, William Waldegrave, care a acuzat România de „comportament criminal”. Waldegrave a avertizat că relațiile bilaterale ar putea fi afectate de refuzul României de a răspunde la protestele britanice cu privire la un incident care a avut loc cu o lună înainte și care l-a implicat pe ambasadorul Marii Britanii la București. În ianuarie, ambasadorul Hugh Arbutnott a călătorit de la București la Cluj, unde a încercat să înmâneze o scrisoare opoziției Doinei Cornea. Înainte de a ajunge la casa acesteia, ambasadorul a încercat să depășească unul dintre indicatoarele de „trecere interzisă” amplasate la ambele capete ale străzii; a fost împiedicat de o miliție din care se bănuiește că l-ar fi și molestat.

La întoarcerea în București, ambasadorul a încercat să protesteze în fața autorităților române, dar șeful Protocolului a refuzat să îl primească. Protestele oficiale inițiate de British Foreign Office la 30 ianuarie și la 10 februarie nu au primit nici un răspuns. Nici întâlnirea de la Londra dintre Waldegrave și Stan Soare nu a dus la vreun rezultat până acum. Abordând cazul Cornea din perspectiva procedurilor aflate în ianuarie la Conferința CSCE de la Viena, Waldegrave a cerut informații despre siguranța a 23 de cetățeni români (inclusiv Cornea), despre care există temeri că ar fi fost arestați abuziv sau împiedicați să comunice cu alte persoane. Soare a respins pur și simplu afirmațiile lui Waldegrave, spunând că activitățile Doinei Cornea reprezintă o problemă exclusivă a autorităților române, iar acel Arbutnott „ar fi încălcat regulile de circulație și legile românești”. (Acuzații similare referitoare la contravenții rutiere au culminat în noiembrie 1988 cu ex-pulzarea din București a unui diplomat maghiar.) Incidentul Arbutnott a fost descris de autoritățile britanice ca un „pas mare înapoi, spre apusul erii staliniste”.

La 8 decembrie 1988, secretarul de stat al SUA, John Whitehead, a spus că una dintre cele mai mari provocări pentru țara sa este aceea a nerespectării drepturilor omului în cazul „oribilului plan de restruc-

Fernandez Ordonez (foto stânga), ministrul de Externe al Spaniei și președintele Comisiei Europene, a criticat aspru România pentru încălcarea drepturilor omului FOTO: Dominique Faget/APP/MEDIAFAX

ture rurale din România”. (La 29 decembrie, Whitehead a repetat că distrugerea satelor este „una dintre cele mai grave violări ale drepturilor omului” al cărei martor a fost vreodată.)

Un succes este mișcarea belgiană „Operation Villages Roumaines”, lansată la Bruxelles la 3 februarie. Jurnaliști, activiști pentru drepturile omului, arhitecți s-au adresat primarilor și consilierilor atât din Vest, cât și din Est, pentru a adopta unul dintre surtele de sate amenințate din România.

În afară de critica din partea oficialităților, o atenție considerabilă a fost acordată României din partea mass-media vestice. La 12 decembrie 1988, The New York Times a scris despre „Vandalismul cultural al lui Ceaușescu”. Primul număr al revistei franțuzești Geo a inclus și o amplă relatare ilustrată a situației din România sub titlul „România distrusă”. La 2 februarie, cotidianul parizian Le Monde a publicat un raport realizat de o echipă de jurnaliști care au reușit să realizeze un interviu cu Doina Cornea. Aceștia au spus că „a merge prin București este o experiență șocantă” și că a trebuit să părăsească Bucureștiul sub protecția diplomaților francezi și urmărită de mașini ale poliției secrete române. Articolul s-a încheiat cu o

descriere a lui Ceaușescu drept un fel de „Stalin depășit”. Săptămânalul Evenement de jeudi a publicat un interviu din despre România cu poetul Petru Romoșan, care a părăsit de curând țara și a ajuns în Vest. Săptămânalul a mai publicat un raport despre „Ceaușescu, declinul celui mai bătrân dictator din Europa”. Numărul din februarie al revistei pentru femei Marie Claire a publicat fotografii cu cozile la alimente din România, dar și ale Bucureștiului dărâmat de bulldozer, toate sub titlul „România, țara regelui nebul”. Pe același ton, săptămânalul parizian Figaro Magazine de la 7 februarie a publicat un articol despre „Socialismul într-o singură familie” (a Ceaușestilor), articol semnat de Jean d'Ormesson, prozator și senior al UNESCO.

„Domnia lui Ceaușescu: România distrusă” a fost publicat în periodicul italian Il Manifesto de la 29 decembrie 1988, dar și în Reader's Digest Selection din februarie 1989. Cel mai fervent citat raport despre România se pare că este „Dezastrul roșu”, un documentar făcut de o echipă a televiziunii belgiene care a filmat în condiții dificile și a reușit cu greu să scoată filmul din România. Filmul a fost difuzat de toate posturile de limbă franceză, inclusiv

cele din Elveția și Canada și care s-a bucurat chiar și de prețuirea cotidianului L'Humanite, al Partidului Comunist Francez. Cu o zi înainte ca materialul să fie prezentat, aproximativ 20 de jurnaliști francezi au criticat autoritățile din România, pentru că refuză să respecte înțelegerile internaționale referitoare la libertatea informației și au adăugat că „unele dintre sursele lor românești au suferit grave persecuții, ba chiar unii au fost închiși și agresati”.

Proteste din Vest privind „sincretitatea selectivă a României” (care a fost descrisă drept „absurdă și ilegală” de ambasadorul SUA la întâlnirea CSCE de la Viena) în problema atitudinii față de înțelegerile CSCE au fost respinse de România drept amestec în afacerile sale interne. Până acum, Ceaușescu pare să fi rămas neinduplecat, oricare ar fi consecințele pentru țara sa și oricât de mare ar fi izolarea sa internațională; rămanerea de văzut dacă sporierea presiunii internaționale va avea vreun efect.

Mihai Sturza
Radio Europa Liberă (München)
- Raport al secției de cercetare, condus de dr. M. Shafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere de Eliza DUMITRESCU)

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Neglijențe inflamabile

Universul casnic reprezintă pentru unii dintre noi un perimetru în care, din păcate, încetează să acționeze regulile prudenței elementare. Paradoxal, oameni care la locul de producție respectă riguroso regulile de protecție a muncii, oameni care traversează corect, precum strada și sunt foarte atenți să nu alunece pe trotuarul înghețat devin, odată intrați pe ușa propriului apartament, insensibili la riscurile – deloc minore – ale neglijenței. „Este butelia de aragaz prea apropiată de mașina de gătit? Fleacuri. Funcționează de atâtea vreme și nu s-a întâmplat nimic.” „Dacă am cutătat coșul sobei?! Nu-mi amintesc, nu are importanță. Ce poate să se întâmple atât timp cât eu văd bine că soba funcționează?” cu fireștile aproximații de limbaj, cam așa se exprimă „punctul de vedere” al celor care subapreciază pericolul, gravul pericol al „neglijențelor inflamabile”.

Consecințele? Vom apela la câteva exemple, sperăm, concludente. Iată, o sobă cu petrol nesupravegheată (câți dintre posesorii de asemenea surse de încălzire nu privesc cu răspunderea cuvenită această noțiune, având impresia că ar fi vorba

despre un exces de vigilență) s-a supraîncălzit, producând, nu de mult, în Strada Mihai Viteazul nr. 20 un incendiu. Cauze asemănătoare, dar consecințe mai severe, în comuna Afumați, la locuința lui Cornel M., unde flăcările au transformat în scrum mobilă și diverse obiecte de uz casnic.

„Locul” cu riscul poate avea atenției – urmări mult, mult mai grave decât pagubele materiale. În comuna Chiajna, de pildă, un coș neizolat corespunzător de materialele combustibile ale clădirii (o imprudență „clasică”) a dus la incendierea unei case, împrejurare în care și-a pierdut viața un copil. O tragedie pornită de la o „mică”, o „neînsemnată” neglijență.

Imprudența, temeritatea („lasă că n-o să mi se întâmple chiar mie!”) pot marca, așadar, adânc, uneori ireparabil, viața unor familii. Câte traume, chiar tragedii, de la o „banală”, aparent insignifiantă comoditate. De pildă, aceea de a nu verificată dacă butelia de aragaz a fost bine închisă după utilizare. Așa cum s-a întâmplat într-un apartament din Strada R. Constantin nr. 2, unde prin robinetul buteliei s-au strecurat gaze. A fost de ajuns o scântie (pro-

pusă de frigider) ca deflagrația să aducă în stadiul de cenușă bunuri de valoare. Același gen de neglijență – în Strada Teiul Doamnei nr. 15, unde un aragaz uitat deschis a constituit în final cauza avarierii mai multor locuințe.

Neglijența se conjugă uneori și cu responsabilitatea crasă, manifestată de unii care cred că, prin „priceperea lor tehnică”, pot eluda elementele reguli de protecție împotriva accidentelor. Mihai N., de exemplu, din comuna Balotești, își construiește o butelie pentru gaz lichefiat dintr-un... rezervor de aer comprimat folosit la sistemul de frânare a autocamionelor. Improvizatia a culminat cu o tragedie, explozia producând uciderea a două persoane, din care un copil de 3 ani...

Imprudența, „jocul cu focul” sunt, mai devreme sau mai târziu, scump, absurd de scump plătit. Să reflectăm cu maturitate asupra acestuia adevăr, eliminând din atitudinea noastră, din deprinderile noastre cotidiene orice ar putea favoriza incendiul, nedoritul accident.

Informația Bucureștiului, nr. 10.950 din 1989

Alertă la frontieră

• Autoritățile de frontieră au raportat la sfârșitul zilei reținerea a 34 de cetățeni români pentru „tentativă de evaziune”. Dintre aceștia, 10 erau de naționalitate maghiară și 5 de naționalitate germană. Grupuri organizate de „fugari” au fost identificate în localitățile de frontieră Jimbolia, jud. Timiș (5 persoane cu domiciliul în același oraș) și Grăniceri, jud. Timiș (3 persoane originare din Timișoara.)

• Grănicierii iugoslavi au predat omologilor români 17 persoane care trecuseră clandestin în țara vecină în cursul lunilor februarie și martie 1989. Aveau vârste cuprinse între 16 și 36 de ani, cu domiciliul în județele Timiș (7), Cluj (3), Mehedinți (3), Alba (1), Bistrița-Năsăud (1), Neamț (1), Suceava (1).

• Pe fâșia arată din diferite zone de frontieră ale județelor Timiș și Bihor au fost descoperite urme care indicau trecerea ilegală peste granița a opt persoane în Ungaria și șapte persoane în Iugoslavia.

Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol. 24 Ilarion ȚIU

Din presa exilului

• Într-o conversație telefonică brusc întreruptă, Al. Bărlădeanu a reușit să spună fiului său, aflat la Paris, că i se înteează un proces de... trafic cu video-casete. Între timp s-a aflat că familia Bărlădeanu a fost mutată din apartamentul lor din București.

• Din surse ungurești s-a aflat că, grav bolnav, Corneliu Mănescu a fost invitat să se îngrijească în Ungaria. Dacă i s-a interzis să onoreze o invitație a ambasadorului Franței și chiar să primească o scrisoare din partea ministrului de Externe al Germaniei Federale, poate că o invitație umanitară din partea unei țări vecine și frățești...

• Actualul secretar general al partidului l-a exclus din partid pe singurul fost secretar general al partidului în viață, Gheorghe Apostol. Lupta (Paris), nr. 120/1989 Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

CLANURILE ȚIGĂNEȘTI SE RĂZBOIAU CU COASA

Între familiile Lăcătuș și Lingurar din Pata Rât, o așezare de romi de lângă groapa de gunoi a Clujului, existase mereu o stare conflictuală. Avea să se amplifice până la vârfurile coasei și o cotonoasă cu urmări călare, can filmele cu cowboy.

Starea de conflict latent se amplificase atunci când Lăcătușii primiseră de la medicul veterinar de la CAP Sinicoră să îngrijească vitele satului, pe care le doreau în grijă membrilor familiei Lingurar. Și ce-au făcut Lingurarii? S-au înarmat cu bâte și răngi, constituind un commando de familie. Războiul a pornit într-o după-amiază, după ce membrii familiei Lingurar și-au încălzit instinctele de Rambo la un restaurant din piața clujeană Mărăști. S-au deplasat cu două căruțe la Pata Rât, unde au ajuns în jurul orei 18:00. Cum nu ajunseseră la civilizația săbiilor ninjia, după ce și-au lăsat căruțele în dosul unei coame de deal, cu bătele, răngile, lopețile și cuțitele din dotare au purces spre coliba Lăcătușilor.

Acea pregăteau cina. Lipseau de-acasă doar Trandafir Lăcătuș, capul familiei, și Marcu Lăcătuș, fratele lui, neînțorți cu vitele de la pășunat. Când Trandafir a auzit strigătele de ajutor

ale familiei lui, s-a înarmat cu coasa și călare, ca-n filmele cu cowboy, a zburat spre casă. I-a găsit pe-ai lui văicărintu-se într-o baltă de sânge. A pornit într-o urmărire agresivă și coasă cu tot. I-a prins repede din urmă pe Lingurari și i-a aplicat sec mai multe lovituri de coasă lui Aurel Ciuraru, rudă a familiei Lingurar... până când a murit. Și-a încercat apoi coasa și pe Augustin Roștaș, care a scăpat ca prin minune cu viață.

Arhivele Tribunalului Cluj arată că Augustin Roștaș, supraviețuitorul agresiunii cu coasă, a cerut inițial în instanță ca inculpatul Lăcătuș să plătească 30.000 de lei despăgubiri civile, însă apoi, din motive obscure, a renunțat. Trandafir Lăcătuș s-a ales cu o condamnare de 9 ani pentru omor și 4 ani pentru tentativă de omor. Se înțelege că despre „războiul” celor două clanuri au auzit vecinii. Viteziunea și zărele nu difuzau astfel de știri.

În 1989, când s-au petrecut faptele, în statistica oficială, membrii războinicilor clanuri erau trecuți în recensământ în rubrica „naționalități conlocuitoare – țigani”. Ori români – dacă așa se declarau.

Gabriela BĂDICĂ

Remember

ORIZONTAL: 1) Nodul gordian aplicat la funia spânzuratului – Imagine a omului dincolo de tabu-uri. 2) Scenarii născocite din reverii absurde – Produs neconcludent al strănutului demiurgic 3) Evocare retro cu falfăit de aripi – Geografie anonimă a spațiului original 4) Distorsiuni video la ora misterelor – Candidat fără speranță la treapta întâi 5) Clopotelul magic zvonit într-o colindă – Actul de naștere a calului troian 6) Cetatea de scaun exclusiv pentru burlaci – Surășul dimineții pețeluit pe cer 7) Niște femei despre care se vorbește... – Factori de decizie fără drept de apel 8) Două stele din constelația Scorpionului! – Itinerar de voiaj în jurul lumii 9) Retras orgolios în turul său de filme – Cuvânt de prețuire cu loc de mai bine 10) Moment efervescent surprins în acțiune – Floare de nu mă uita pentru cei de dincolo 11) Fuguranți într-un spectacol de pan-

ramă veche – Consecința pudibondă a paradisului pierdut.

VERTICAL: 1) Tentative spontane sub semnul capriciului – Cursă contronometrică cu final imprevizibil 2) Ipostază competitivă cu reacție adversă – Pătruns de efluvii și nostalgia celeste 3) Argumente concrete în sprijinul încrederii – Piesă de contact montată sub presiune 4) Voce nerostită, venit din adâncuri 5) Vanitatea de a crea o realitate proprie – Arhiva jalbelor rămase fără răspuns (pl) 6) Martor indiferent la dilema existențială – Apelativ agresiv de luare-aminte 7) Marcați de trufie sfidează măsura – Închis în sine conform uzanțelor noastre! 8) Pierdut colier de perle, ieri la amiază! – Aprecierea critică în absența formei 9) Compromis veleitărilor amănarea răfuielii – Izvorul tămăduirii în varianta clinică – Zonă afectată esteticii aplicate 11) Stele de cenușă pe un cer interior – Probă de intimitate în arta conversației.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Dictionar: CAME.

Revista Rebus, nr. 12/1989

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

CIRE, cu sediul în Șos. Ștefan cel Mare nr. 1 A, încadrează în muncă revizorii contabili pentru activitatea de CFI care se desfășoară în unitățile din țară. Condițiile pentru ocuparea posturilor sunt cele prevăzute de Legea nr. 12/1971.

Întreprinderea de Stat Decorativă din București, Str. Latină nr. 8, Sector 2, încadrează potrivit Legii nr. 12/1971, următorul personal: portari, instalator sanitar, țesătoare, sudor autorizat, primitor distribuitor, artist plastic (grafician).

Cooperativa de Credit din com. Bolintin Vale, jud. Giurgiu încadrează doi executori debite, pensionari, de preferință cu studii juridice.

vremea

În țară, vremea a fost caldă și ușor instabilă în vestul, centrul și nordul teritoriului, unde cerul a fost temporar noros și pe arii relativ extinse au căzut precipitații sub formă de ploaie, care pot avea și caracter de aversă. În celelalte zone, vremea a fost predominant frumoasă. Cu cerul variabil și ploi cu totul izolate. Vântul a suflat slab până la moderat, cu intensificări trecătoare în sud-vestul țării și la munte.

Temperaturile minime au fost cuprinse între 0 și 8 grade, izolat mai coborâte în depresiuni, iar cele maxime, între 8 și 18 grade. Pe alocuri, în sud și centru s-a produs ceață. În București, vremea a fost caldă și predominant frumoasă, cu cerul variabil. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost cuprinse între 1 grad și 4 grade, iar cele maxime, între 15 și 18 grade.

IACERD – Antrepriza Dâmbovița nr. 3, cu sediul în Bd. Chimistilor nr. 54-56 (de pe lângă Depoul ITP Ion Șulea, înainte până la stația de betoane), încadrează: conducător auto, electricieni auto, pompagii, mecanici utilaj terasier.

VĂNZĂRI
ICSMI – Reșița vinde prin licitație publică autoturism Renault.

Dormeză una persoană, fotolii, plapumă, saltea, perne, mocheta, pardesie, rochii ocazie 50, perucă, rame pentru tablouri, vitrină pentru cărți, frigider, fețe mese brodate, copertă manuală, oglindă, vas Gallé reconșionat.

Haină, căciuli nutria, guler, căciula vulpe, mobilă veche sculptată, covoraș oltenesci, macate.

Vând Aro 10 x 4 deosebit, cu port-bagaj, cort, tase, cuve și termostate pentru dezvoltare hârtie color.

Vând două rezervoare a 2.000 litri, cărucior copil, garaj demontabil, Majak 205 cu benzi înregistrate, videocasete.

Dormitor stil masiv, covoraș manual Buchara, Ispahan deosebite, biour masiv.

Urgent electromașină cusut, butelie voiaj, magnetofon Unitra, pi-cup Allegro, Dacia 1300, mantouă piciora astrahan, mantouri stofă, perucă naturală, televizor defect, cizme și pantofi damă, diverse îmbrăcăminte damă.

Caroserie completă cu instalație electrică, scaune, tapițerie, roți Dacia 1310 perfectă stare, culoare alb 13.

tv 14 martie 1989

19:00 Telegazeta
1 Mai – raport muncitoresc
19:25 Să trăim și să muncim în spiritul normelor eticii și echității socialiste
Atitudine combativă față de tot ceea ce este străin de concepția noastră despre lume și viață
Redactor Victor Teodoru
19:40 Industria – programe prioritare
Reducerea consumurilor energetice
Redactor Radu George Serafim
20:00 Teatru tv
Subprefectul, de Duiliu Zamfirescu
Dramatizarea de Virgil Stoescu.
Interpretează: Valeria Seciu, Marcel Lureș, Ștefan Sileanu, Ion Besoiu, Gheorghe Cozorici, Valentin Uritescu, Constantin Guriță, Constantin Dinulescu, Dorin Varga, Ion Pavellescu, Vasile Lupu, Violeta Berbiuc
Redactor Alexandra Orban
Regia artistică Eugen Todoran
21:20 Idei în acțiune. Modernizarea – cale sigură spre progres
Redactor: Alexandru Stark
21:40 Din frumusețile patriei
Documentar de: Alexandru Satmari
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

amintiri

Creștetatul, „la modă” în 1989